

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei

Területi Szervezetéről

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének rövid története napjainkig

Az Egyesület létrehozásának kezdeményezője 1929-ben Hóman Bálint, a Nemzeti Múzeum akkori főigazgatója volt. Feladatul tűzte ki, hogy megalapítsák a Magyar Könyvtárosok Szövetségét. Eközben Hóman Bálintot kultuszminiszterré nevezték ki, és már nem sürgette ennek a szövetségnek a megalakulását. Később történtek még kezdeményezések az Egyesület megalakítására, Pasteiner Iván egyetemi könyvtári főigazgató, majd később Szinnyei József vezetésével, de a tényleges alakuló ülésre és a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének megalakulására, az alapszabály tervezet megfogalmazására csak 1935. június 20-án került sor. Az első vezetőség: Hóman Bálint – tiszteletbeli elnök, Fitz József, a Széchenyi Könyvtár főigazgatója – elnök, a két szakosztályi elnök Nyíreő István debreceni könyvtárigazgató és Herczog Gyula, az Országos Levéltár főigazgatója lett. A főtitkár először Bisztray Gyula, majd 1938-tól Veredy Gyula volt.

Az egyesülethez a levéltárak is csatlakoztak, így egy könyvtárosi és egy levéltárosi szakosztály alakult. *„1936 szeptemberében a taglétszám 328 volt, 278 rendes, továbbá 50 tiszteletbeli, pártoló és alapító tag. A könyvtáros szekció 263, a levéltári 65 tagot számlált. A létszám később 391-re emelkedett.*

A túlnyomó többséget az Egyetemi, a Széchenyi és a Fővárosi Könyvtár alkalmazottai alkották, ehhez járult néhány szerzetes és civil tanár. A közművelődési könyvtárakat csak Szeged és Győr képviselte. A városi könyvtárak többségében, a népkönyvtárakban és a szakszervezetekben dolgozó kortársak közül egynek a nevével sem találkozunk, ők az egyesületet nem tekintették sajátjuknak, de a szervezők sem tartották érdemesnek, hogy körükben tagtoborzással próbálkozzanak.”¹

¹Vértessy Miklós: Könyvtárosegyletünk fél évszázada (1935-1972). In.: Könyvtáros, 1987. 3. sz. p. 166.

A megalkotott alapszabály meghatározta a tisztviselők megválasztásának módját, a kötelességeiket, a közgyűlés tartását, a pénzkezelést, az egyesületbe való felvételt és a kizárás mikéntjét is.

„Az alapszabály az egyesületnek négy célját sorolta fel:

1. A könyvtár- és levéltárügy tudományos és közcéljainak felsorolása.
2. A könyvtárosok és levéltárosok közti állandó kapcsolat biztosítása.
3. A könyvtárosok és levéltárosok testületi érdekeinek támogatása.
4. A könyvkultúra előmozdítása.”²

1936 és 39-ben két kongresszust tartottak, ahol megtárgyalták a könyvtárpolitika időszerű kérdéseit, problémáit.

A könyvtárosegyesület nagyon sokat tett a szakmai színvonal emeléséért. Kézbe vette a könyvtárosok alap- és magasabb fokú képzését, valamint jelentősen támogatta a könyvtári szakirodalom megjelenését. Évkönyveket adott ki, újból megjelentette a Magyar Könyvszemlét, amelyet hivatalos közlönyévé tett. Támogatta a Szinnyi-féle Magyar írok elele és munkái új sorozatának kiadását. Kezdeményezett több szakbibliográfiai sorozat közreadását is.

Megindította a könyvtárosképzést. A szaktanfolyamokon elhangzó előadások anyagából jelent meg az első jegyzet, amely hosszú ideig a hiányzó tankönyvet pótolta.

Az egyesület tevékenysége a háború végén és az azt követő nehéz években szinte teljesen megszűnt, és 1950-ben bejelentették a megszűnését.

1957 szeptemberében azonban megtartotta első közgyűlését a TIT keretében szerveződött Szabó Ervin-kör, amely a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete utódjának vallotta magát. 1960-ban Kéki Belát választották főtitkárrá, titkárok lettek Bélley Pál, Gombocz István és Marót Miklós. A kör működésében eleinte kevés volt a hivatalos jelleg, és főleg a fővárosra terjedt ki a működési köre. 1985. június 11-i küldöttgyűlésükön azonban elhatározták, hogy önálló Magyar Könyvtárosok Egyesületet alakítanak, kidolgozták az alapszabályt, és 1965. november 15-én a Művelődési Minisztérium is jóváhagyta az egyesület megalakulását. A Szabó Ervin-kör tagjai közül 800 főállású könyvtáros lett az újjászervezett egyesület tagja. Főtitkár Székely Sándor lett, alelnökök pedig Kovács Máté és Szász Károly. „A célkitűzés ugyanaz maradt: a szakmai és politikai tudás fejlesztése, a hivatástudat növelése, a társadalmi megbecsülés előmozdítása és a nemzetközi szervekkel való együttműködés kifejtése.”³ Újdonságot jelentett az évenkénti vándorgyűlés rendezése.

² Uo. p. 167.

³ Uo. p. 171.

Elsőként Borsodban alakult megyei szekció 1962-ben, majd 1967-ben Hajdú-Biharban 130 taggal és Győrben 50 taggal.

1972-ben a könyv és olvasás nemzetközi évében az IFLA 38. közgyűlését Budapesten rendezték meg, ahol 40 ország képviseltette magát.

A könyvtárosegyesületben folyó munkáról a Könyvtáros című folyóiratban tájékoztatták rendszeresen a tagságot és a kívülállókat.

Az alapszabály értelmében az egyesületen belül lehetnek

- területi szervezetek
- szakterületi szervezetek.

A területi szervezetek egy-egy közigazgatási terület (megye), illetve egy-egy intézmény könyvtárosainak szervezetei. A szakterületi szervezetek – szekciók – könyvtártípusonként szervezett egységek, amelyek az azonos típusú könyvtárak munkatársait fogják össze.

1973-ban már az alábbi szekciók működtek:

- Ifjúsági Könyvtárosok Szekciója
- Műszaki Könyvtárosok Szekciója
- Zenei Könyvtárosok Szekciója

Szervezés alatt volt a

- Gyermekkönyvtárosok Szekciója
- Közművelődési Könyvtárosok Szekciója
- Társadalomtudományi Könyvtárosok Szekciója

Bizottságok is alakultak:

- Bibliográfiai Bizottság
- Osztályozási-Indexelési Bizottság

Az alábbi bizottságok szervezése folyamatban volt:

- Katalógizálási Bizottság
- Könyvtárszervezési és Gazdasági Bizottság
- Könyvtártechnikai és Gépesítési Bizottság

A Műszaki Könyvtárosok Szekciója számlálta a legtöbb tagot, de a Zenei Szekcióban is nagyon magas szintű és sokoldalú tevékenység folyt. Egyre többen csatlakoztak a Gyermekkönyvtárosok Szekciójához is. A szekciók önálló rendezvényeket is szerveztek.

1990-ben a magyar társadalomban bekövetkezett változások hatására, valamint az új egyesületi törvény életbeléptetése miatt is megszületett a Magyar Könyvtárosok Egyesülete új alapszabálya. A célok nem változtak: „Az egyesület célja, hogy

a) kezdeményezőleg vegyen részt a könyvtárpolitika és a szakirodalmi tájékoztatási politika alakításában, az erre vonatkozó törvénykezési, kor-

mányzati és egyéb társadalmi döntések előkészítésében, meghozatalában és végrehajtásában;

b) gyarapítsa tagjainak szakmai és általános ismereteit és fejlessze hivatástudatát; foglaljon állást a könyvtári képzés és továbbképzés kérdéseiben;

c) képviselje a könyvtárosok, szakirodalmi tájékoztatást végzők, valamint a könyvtárak és szakirodalmi tájékoztatási intézmények szakmai érdekeit;

d) előmozdítsa, illetve ápolja az együttműködést a belföldi és külföldi szakmai és egyéb szervezetekkel.”⁴

Ekkorra az egyesületnek 30 szervezete van, 19 megyei és 11 szekció.

A szekciók a következők: audiovizuális szekció, bibliográfiai szekció, gyermekkönyvtáros szekció, iskolai könyvtáros szekció, közkönyvtári szekció, mezőgazdasági szekció, múzeumi könyvtáros szekció, műszaki könyvtáros szekció, olvasás- és olvasószolgálati szekció, társadalomtudományi szekció, zenei könyvtáros szekció. Az új alapszabály a bizottságokat megszüntette. A jelenleg érvényben lévő alapszabály szövegét a 2001. december 4-én tartott küldöttközgyűlés fogadta el. A Fővárosi Bíróság a Magyar Könyvtárosok Egyesületét 2002. március 4-i dátummal közhasznú szervezetnek minősítette.

Röviden a következőket fogalmazhatjuk meg:

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete az egyik legrégebbi szakmai egyesület. 2003-as adatok szerint 2400 egyéni és 60 intézményi tagja van, tehát elsősorban egyéni szakmai érdekképviseletet lát el. Az egyesület vitatüléseket, konferenciákat, továbbképzéseket szervez. Kiemelkedő szakmai rendezvényei a vándorgyűlések, ahol átlagosan 600-800 fő vesz részt. A vándorgyűlésekhez kapcsolódva időnként sor kerül a magyar könyvtárosok világtalálkozójára is. Az egyesület hírlevele, levelező listái, honlapja (www.mke.oszk.hu) és a szakajtó útján tájékoztatja tagjait és a szélesebb nyilvánosságot tevékenységéről.

⁴ Poprády Géza: Beszámoló a Magyar Könyvtárosok Egyesülete 1987-1990 évi munkájáról. In: Könyvtáros, 1991. 4. sz. p. 199.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetének megalakulásáról és működéséről a kezdetektől napjainkig (Történeti vázlat)

Más megyék tagszervezési példái, törekvései, s a helyi szakmai ösztönzések egyaránt sürgették a megyei szervezet megalakulását. Futaky László, a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár akkori igazgatóhelyettese a könyvtárigazgatók 1972. október 18-án Miskolcon tartott országos munkaértekezletén ennek jegyében kereste meg és kérte fel dr. Zsidai Józsefet, a Nehézipari Műszaki Egyetem Könyvtára igazgatóját a megalakuló szervezet közgyűlésének védnöki tisztére. Tárgyalt a tartalmi kérdésekről az MKE titkárságával és így állapodtak meg az alakuló gyűlés időpontjáról.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár Megyei Területi Szervezete **1972. december 8-án** alakult. Az alakuló gyűlésen mint fővédnök részt vett dr. Zsidai József, aki előadást tartott az MKE céljairól, feladatairól, szervezeti felépítéséről, tartalmi tevékenységéről. Előadásában ismertette a tagok jogait, kötelességeit, szólt a megyei szervezet létesítése gyakorlati kérdéseiről, beszélt azokról a lehetőségekről, melyeket az MKE a könyvtárosok jobb szakmai felkészülése érdekében biztosít. A taggyűlés elnöknek Seregi Istvánt, a nyíregyházi SZMT Központi Könyvtára igazgatóját választotta meg. Titkár: Futaky László, a nyíregyházi Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese. Vezetőségi tagok továbbá: Novák Zoltánné, a nyíregyházi Jósa András Megyei Kórház Orvosi Könyvtára könyvtárvezetője, Toldi Gyuláné, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Könyvtára csoportvezetője és Doszlop Miklós, a Tiszalöki Nagyközségi és Járási Könyvtár könyvtárigazgatója. Az alakuló ülésen 45-en vettek részt.

A megyei szervezet **1973-ra** még nem készített munkatervet, és önálló programok helyett az MKE központi rendezvényeit látogatta. Az első önálló rendezvényre 1973. november 25-én került sor. Páldy Róbert: A könyvtáros a korszerű szakmai törekvések szószólója című előadást hallgatták meg, amelyet élénk szakmai vita is követett.

Az **1974.** évi munka gerincét egy 6 előadásból álló sorozat alkotta. Sorrendben ezek a következők voltak:

- Sente Ferenc: Hálózatgondozási feladatok, a módszertani munka követelményei
- Dr. Simon Zoltán: A gyűjtőkori elhatárolás kérdései („B”, „C” típusú könyvtárak gyűjteményszervezése)

- Kéki Béla: A szép könyv – mozgalom kibontakozása – mai magyar modern könyvművészet
- Papp István: A könyvtárügy időszerű kérdései (különös tekintettel a megjelent közművelődési párthatározatra)
- Horváth Gabriella: Megyénk közművelődési könyvtárainak munkája. Célok, feladatok az MSZMP KB. határozatai alapján
- Kovács Tibor: A könyvtárak esztétikája

Az előadások témájának jó és aktuális megválasztása mellett érdemes figyelni arra is, hogy előadónak a helyi szakemberek mellett meghívták a könyvtáros szakma jeles képviselőit is. A kéthavonta tartott előadásokra 25-40 fő volt kíváncsi általában. Fontos az a tény is, hogy a közművelődési könyvtárak dolgozóin kívül szakszervezeti és iskolai könyvtárosok is részt vettek az előadásokon, és tevékenyen részt vettek a vitákban, kölcsönösen keresve az együttműködés lehetőségét. A Szabolcs-Szatmár megyei könyvtárosok képviseltették magukat a zenei, ifjúsági, gyermekkönyvtárosi szekciókban. Részt vettek a szomszédos megyék MKE rendezvényein, és a pécsi vándorgyűlésen.

Fontos momentum még, hogy 1974-ben (Futaky László szerkesztésében) megjelent a Szabolcs-Szatmár Megyei Könyvtári Híradó. A könyvtáros egyesület megyei szervezetének orgánusaként megjelenő lap a szakmai tájékoztatás és tájékozódás fontos eszközévé vált a megye könyvtáros társadalmában.

A színvonalas szervezeti és szakmai munkát mi sem igazolja jobban, mint hogy az MKE 1974. évi beszámolójában külön megemlíti és elismerik a Szabolcs-Szatmár Megyei Területi Szervezet működését. *„Öröndetesen fejlődött Szabolcs-Szatmár megyei szervezetiünk munkája is. Előadásaik tematikáját, programját a terület könyvtárosainak érdeklődéséhez szabták és ennek tudható be, hogy rendezvényeiken a résztvevők száma átlagosan 30-40 között volt, aktív szervezeti élet alakult ki.”*⁵

1975-ben az MKE által megküldött minta alapján elkészült a Szabolcs-Szatmár megyei szervezet szervezeti és működési szabályzata. A szabályzat ismertetésére és megvitatására 1975. április 21-én került sor. A taggyűlés kétharmados többséggel elfogadta, s a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Elnökségéhez jóváhagyásra felterjesztette. Ekkor a szervezet 56 tagot számlált.

Ebben az évben az előadások száma némileg elmaradt a tervezettől, ennek oka, hogy a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár új épületbe költözött,

---

⁵ Kovács Dezső: Beszámoló a Magyar Könyvtárosok Egyesülete 1974. évi munkájáról. In.: Magyar Könyvtárosok Egyesületének évkönyve 1974. Szerk. Székely Sándor. Bp. Népművelési Propaganda iroda. 1975. p. 8.

Így a költözési és avatás körüli feladatok módosították az egyesület évi munkatervét. Az előadások már nemcsak a megyeszékhelyen, Nyíregyházán kerültek megrendezésre, hanem vidéken is, így:

- László-Bencsik Sándor: Munkásművelődés és könyvtár
- Pastinszky Miklós: Szinnyi József bibliográfus élete és munkássága
- Antal Miklós és Doszlop Miklós: Lengyelország és az NDK könyvtárügye

A Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár új épületének avatását követő napon tudományos ülés keretében előadásorozatot szerveztek.

Témák és előadók:

- Révész Ferenc: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár távlati fejlesztési terve
- Gujgiczter Imréné: Gyermekkönyvtári katalógusok, a katalógushasználatra való nevelés módszerei
- Sándor Ottóné: Az egyéni foglalkozás módszerei a felnőttkönyvtárak olvasószolgálatában
- Gál Györgyné: A KISZ-korosztályú fiatalokkal való foglalkozás módszerei
- Dr. Berza László: Helytörténeti gyűjtemény a Szabó Ervin Könyvtárban
- Dr. Remete László: A szociológiai osztály tevékenysége
- Pataki Ferenc: Bibliográfia és egyéb kiadványok
- Mikó Zoltán: Propagandamunka a Szabó Ervin Könyvtárban

A rangos előadók biztosítékai voltak a tudományos ülés magas színvonalának. Az új megyei könyvtár előadóterme pedig megfelelő helyszínt biztosított az egyesület rendezvényeihez is.

Az 1974-ben indult Szabolcs-Szatmár Megyei Könyvtári Híradó már második éve nyújt publikálási lehetőséget a megye könyvtárosainak. A cikkek zömét olyan kollégák írták, akik egyesületi tagok.

A szervezet fontosnak tartotta a szomszédos megyék, köztük Hajdú-Bihar és Szolnok megye könyvtáros egyesületeivel szorosabbra fűzni a munkakapcsolatot. 1975 októberében ennek jegyében került sor Debrecenben és Szolnokon is egy-egy megbeszélésre.

1975. november 26-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár megyei szervezete vezetőség- és küldöttválasztó taggyűlést tartott. Az országos elnökség képviselőjében jelen volt Bilincsi Lajos, a debreceni Agrártudományi Egyetem Könyvtárának akkori igazgatója.

Az új megválasztott elnökségi tagok:

- Seregi István – az SZMT Központ Könyvtára igazgatója
- Futaky László – igazgatóhelyettes

- Novák Zoltánné – a Megyei Tanács Kórház Könyvtárának vezetője
- Antal Miklós – könyvtárigazgató, Vásárosnamény
- Áts József – iskolai könyvtári szakfelügyelő, Mátészalka.

A tagság 5 fő küldöttet választott az MKE decemberi küldöttgyűlésére.

Az 1976-os év legkiemelkedőbb rendezvénye az augusztus 17-19 között Nyíregyházán megrendezett 8. Könyvtáros Vándorgyűlés. A rendezvénynek a Bessenyei György Tanárképző Főiskola adott otthont. „A plenáris ülésen a megye párt-, állami- és tömegszervezeteinek képviselői jelenlétében Ekler György, az MSZMP Szabolcs-Szatmár Megyei Bizottságának titkára üdvözölte a Kulturális Minisztériumból, az országos nagykönyvtárakból, tudományos intézetekből érkezett vendégeket, szakembereket. Ezt követően Papp István, a KMK igazgatója a könyvtárak közönségkapcsolatáról, dr. Marinovich Endre a public relations (PR) fogalmáról, s az ezzel foglalkozó szakemberek tennivalóiról, Pelejtej Tibor, a KMK osztályvezetője a magyar könyvtárakban folyó PR munkáról, Horváth Gabriella megyei könyvtárigazgató a könyvtárak és a társadalmi szervezetek kapcsolatáról tartott előadást. A nap folyamán további előadásokat hallhattunk még a tömegkommunikáció és a könyvtárak közös feladatáról, közművelődésben betöltött szerepéről. Előadók voltak: Szilveszter András, a Magyar Televízió fősztályvezetője, Bajor Nagy Ernő, a Szabad Föld rovatvezetője és Kulcsár Katalin, a Magyar Rádió munkatársa.”⁶

A Vándorgyűlésen 500 résztvevő volt jelen, 450 fő könyvtáros. A legtöbben Pest megyéből érkeztek.

„A plenáris ülést követő nap szekcióüléseit – melynek keretében színvonalas előadások, korreferátumok hangzottak el – is sokan látogatták. Legnépesebbnek az ifjúsági szekció bizonyult, mintegy 100 fővel, melynek tagjai a KISZ és az ifjúsági könyvtárak kapcsolatának problematikáját vitatták meg. A műszaki szekciót a jelentkezett 75 főnél jóval többen látogatták. Ez nyilvánvalóan a témaválasztással magyarázható, ugyanis a szakkönyvtárak képzésének kérdései mellett megismerkedhetett a hallgatóság a könyvtári szaktanfolyamon, tanítóképző intézetek könyvtáros-népművelő szakon végzetek további képzési lehetőségeivel, a főiskolai államvizsgára jelentkezés feltételeivel. A gyermekkönyvtárosok szekciójának közel 70 tagja az Úttörőszövetség és a gyermekkönyvtárak kapcsolatának kérdéseit tárgyalta meg. A zenei szekció munkájában 40-nél több fő vett részt. Központi témául a könyvtári gyűjtemények gyara-

⁶ Futaky László: A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár Megyei Szervezetének megalakulása és működésének kezdete. In.: Könyvtári múltidéző. Futaky László, Nyíregyháza, Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár. Rím Könyvkiadó, 1998. p. 72.

pítését választották, s a kialakuló hasznos véleménycserébe a Zeneműkiadó Vállalat és a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat vezetői is bekapcsolódtak és beszámoltak a gyakorlati tapasztalatokról. A szekciók mellett az Olvasáskutatás és Pedagógiai Bizottság is ülésezett, melynek keretében Maruszkai József (FSZEK) az olvasáskutatással kapcsolatos szemléleti és módszertani kérdésekről beszélt, ehhez is számtalan hozzászólás kapcsolódott és vitakérdés hangzott el. A vándorgyűlés szakmai programját a harmadik napon szervezett, kulturális programok egészítették ki.” Kirándulások Nyíregyháza – Nagykálló – Nyírbátor – Bátorliget, valamint Nyíregyháza – Vaja – Csaroda – Tarpa – Tákos – Vámosatya – tudósít az eseményről készült jegyzőkönyv.

A vándorgyűlésen elhangzott előadások önálló évkönyv formában megjelentek.

A vándorgyűlés előkészítése, szervezése nem kis munkát kívánt a területi szervezet tagságától. Az országos rendezvény lebonyolítása mellett még további előadások megszervezésére került sor. Ezek az alábbiak voltak:

- Könyvtárközi kapcsolatok Szabolcs-Szatmár megyében (szakszervezeti, iskolai, tanácsi könyvtárak együttműködése, soron következő közös feladatok).

Előadók: Seregi István, Áts József, Futaky László

- Könyvtárosképzés speciál-kollégiuma. Könyvtárhasználatra való nevelés a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán.

Előadó: Merkovszky Pál könyvtárigazgató

- A könyvtárosképzés új tanterve. Továbbtanulási lehetőségek.

Előadó: Csendes János tanszékvezető főiskolai tanár

- Olvasói ízlésvizsgálatok módszertana.

Előadó: Kamarás István osztályvezető.

Az előadásokhoz kapcsolódott két helyi referátum:

- Ízlésvizsgálati kísérletek a Megyei Könyvtárban

Biczák Lászlóné csoportvezető

- A könyvtár alkalmassága („B” típusú) ízlésvizsgálatok elvégzésére

Kovács Tiborné főkönyvtáros

Az elhangzott előadások bizonyítják, hogy a könyvtári szakmában dolgozók meg akarják ismertetni a megye könyvtárosait az intézményükben folyó szakmai munkával. Ez a kapcsolat fontos az egymás mellett létező intézmények számára.

Az **1977.** évi előadásokban egyre nagyobb szerepet kap a könyvtárosok tájékoztatása az őket érintő fontos szabályozókról és előtérbe kerül a szigorúan vett szakmaiság, a szakmai kérdések megtárgyalása.

Az elhangzott előadások:

- Az új könyvtárügyi törvény (az ebből adódó feladatok Szabolcs-Szatmár megye könyvtárügyében)
Előadó: Tóth Lászlóné könyvtárügyi főelőadó
- Külföldi könyvtári tapasztalatok
Előadó: Takács Miklós Megyei könyvtárigazgató
- A címleírási új szabvány és annak alkalmazása
Előadó: Rába Tamás osztályvezető
- A társadalomtudományi tájékoztatás könyvtári problémái
Előadó: Dr. Bényei Miklós tudományos főmunkatárs
- A KISZ szerepe az olvasóvá nevelésben
Előadó: Kalydy Zsuzsa munkatárs
- Zenei könyvtárak – hangdokumentumok
Előadó: Gyimes Ferenc osztályvezető

1977 májusában a területi szervezet Szabolcs-Szatmár megyei tapasztalatcsere-kirándulást szervezett, ahol több iskolai, szakszervezeti és tanácsi közművelődési könyvtárat látogattak meg.

1978-ban a taggyűlés vezetőséget választott.

Elnök: Seregi István

Elnökhelyettes: Fábíán Béla – járási könyvtárigazgató

Titkár: Futaky László

Gazdasági felelős: Biczák Lászlóné csoportvezető

Továbbképzési felelős: Kovács Tiborné – főiskolai könyvtári csoportvezető

Sajtó- és prop. felelős: Antal Miklós – járási könyvtárigazgató

1979-ben az új összetételű vezetőség az alábbi előadásokat szervezte:

- A könyvtári rendszer szervezetéről és működéséről kiadott új rendelet értelmezéséről
Előadó: Futala Tibor főtanácsos, a Kulturális Minisztérium Könyvtárügyi Osztályának akkori megbízott vezetője
- „A könyv- és könyvtárhasználatra épülő oktatási kísérlet módszerei és tanulságai”-ról
Előadó: Dr. Nagy Attiláné tudományos kutató
- A korszerű olvasószolgálati munka „B” és „C” típusú könyvtárakban
Előadó: Dr. Arató Antal könyvtárigazgató

- A címleírási új szabvány elméleti kérdései, gyakorlati bevezetése
Előadó: Szelle Béla egyetemi adjunktus
- Móricz Zsigmond és Szabolcs-Szatmár
Előadó: Dr. Margócsy József a BGYTKF főigazgatója
- Napjaink műszaki irodalma és a könyvtárak információs szolgálata
Előadó: Dr. Zsidai József, a miskolci Műszaki Egyetem Könyvtárának igazgatója
- Változások az ETO-ban
Előadó: Dr. Babiczky Béla egyetemi docens
- A könyvtárak tevékenysége és a szociológia
Előadó: Vágh Mária a FSZEK főmunkatársa

Minden előadás nagy létszámú közönséget vonzott. Ez összefügg azzal a ténnyel, hogy több előadás a könyvtárosok mindennapi munkájához nyújtott segítséget. Dr. Zsidai József előadására a Műszaki Könyvnapok programjának kereteiben került sor, Dr. Nagy Attiláné előadására pedig a Nyíregyházi Pedagógiai és Művészeti Hetek programjai között. Dr. Margócsy József előadására Tiszacsécsén került sor, amelynek a Móricz-centenárium kölcsönzött aktualitást.

A megye könyvtárosai élénken bekapcsolódtak az MKE egyes szekcióinak munkájába is. A társadalomtudományi szekcióban 5 fő, ifjúsági 10 fő, gyermekkönyvtári 6 fő, zenei 2 fő, műszaki 1 fő – a különböző bizottságok tagjaiként: Olvasáskutatási és Pedagógiai Bizottság 3 fő, Könyv- és Könyvtártörténeti Bizottság 4 fő, Osztályozási és Indexelési Bizottság 1 fő vett részt.

A területi szervezetnek már 99 tagja van, az alakuló ülésen 1972-ben részt vett 45 főhöz képest, az évtized végére a tagok létszáma jelentősen nőtt.

Az MKE megyei szervezete továbbra is alapfeladatának tekintette a hálózatok, valamint az egyes könyvtárak és könyvtárosok közötti együttműködési formák bővítését, a könyvtárosi érdekvédelem tudatosítását és gyakorlását, a könyvtárosok képzettségi szintjének emelését.

Az 1980-ban elhangzott előadások:

- A helytörténeti-helyismereti munka feladatai / különös tekintettel a B- és C-típusú könyvtárak helyismereti tevékenységére
Előadó: Orosz Szilárd, a Megyei Könyvtár munkatársa
- Időszerű könyvtárpolitikai kérdések
Előadó: Győri Erzsébet, a Kulturális Minisztérium könyvtárügyi osztályának főelőadója
- Szlovákiai magyar irodalom

Előadó: Dr. Karol Tomis, a Szlovák Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének munkatársa

- Kortársirodalomról – könyvtárakról

Előadó: Ratkó József József Attila-díjas költő, könyvtárigazgató

- A központi ellátás kiépítésének formái

Előadó: Szente Ferenc, a KMK osztályvezetője

- A korszerű gyermekkönyvtári szolgáltatás és a társadalmi kapcsolatok

Előadó: Tóth Lászlóné, a Hazafias Népfront Megyei Bizottsága Művelődéspolitikai munkatársa

- A magyar könyvtári tájékoztatási rendszer

Előadó: Dr. Szabó Sándor, az ELTE Könyvtártudományi Tanszékének adjunktusa

Győri Erzsébet és dr. Szabó Sándor előadása aktualitásuk miatt is nagyon sok hallgatót vonzott. Az irodalmi előadások pedig a könyvtárosok irodalmi műveltségét fejlesztették.

Az egyesület életének nem új vonása, de mindenképpen mérhető produktuma az elmélyültebb szakmai jelleg. Megnőtt a területi szervezet véleményező, javaslattevő szerepe. Erre példa, hogy a KMK által megküldött: A könyvtárügy cselekvési, fejlesztési programjának véleményezésében a szervezet e célra felkért munkacsoportja is részt vett.

Az egyesület tagjai már második ízben vettek részt a könyvtárkezelői tanfolyam lebonyolításában mint előadók, gyakorlatvezetők.

A szervezet a megye könyvtárügye egészét érintő tervezési, fejlesztési témák kidolgozásában is részt vett, például az iskolai és közművelődési könyvtárak integrálása.

Az egyesület munkájának eredményeként a könyvtárhálózatok közül kialakultabbá, erősebbé vált a kapcsolat a közművelődési és a szakszervezeti könyvtárhálózatok között, intenzívebben kapcsolódott be a munkába az egészségügyi könyvtárhálózat a Gerlei Szakkönyvtár munkatársainak közreműködésével.

A taglétszám is nőtt, 1980. december 15-i adat szerint 104 fő.

Az **1981.** évi programok a következők voltak:

- Ifjúsági olvasmányok szerepe a könyvtárakban

Előadó: Balogh Ferencné, a Veszprémi Megyei Könyvtár munkatársa

- Zenei könyvtárak fejlesztési lehetőségei

Előadó: Dr. Skaliczky Józsefné, a KMK tudományos főmunkatársa

- Olvasási hatásvizsgálat a könyvtárosi munkában

Előadó: Durkó Mátyás egyetemi tanár

- Informatika

Előadó: Dr. Horváth Tibor, az ELTE Könyvtártudományi tanszékének docense

- A szakszervezeti könyvtárhálózat, - az iskolai könyvtárak és a közművelődési könyvtárak együttműködése

Előadó: Bereczky Lászlóné, a KMK főmunkatársa

- A könyvtárak szerepe a társadalomtudományi információk közvetítésében

Előadó: Vályi Gábor, az Országgyűlési Könyvtár igazgatója

1982-ben az MKE Szabolcs-Szatmár Megyei Szervezete működésének 10. évébe lépett. A kitűzött célok nem változtak:

1. A könyvtárhálózatok közötti együttműködés

2. Szakmai érdekvédelem és a

3. Képzés.

Megújult a területi szervezet vezetősége, a titkári teendőket Toldi Gyuláné látta el.

Az 1982. év előadásai:

- Az olvasószolgálat módszertana

Előadó: Dr. Kamarás István

- A szakszervezeti és tanácsi közművelődési könyvtárak együttműködéséről

Előadó: Seregi István, az SZMT központi könyvtárának igazgatója

- Az új címeirési szabvány bevezetése és a gyakorlati végrehajtással kapcsolatos kérdések

Előadó: Kovács Ilona, az OSZK osztályvezetője

- Könyvtárellátás a könyvtárügy szolgálatában

Előadó: Kulcsár Valéria osztályvezető

- A főiskolai könyvtárosképzés tapasztalatai – a szakember utánpótlás kérdései

Előadó: Csendes János tanszékvezető főiskolai docens

- A könyvtárügy jelenlegi helyzete – távlati fejlesztési feladatok

Előadó: Juhász Jenő, a Művelődési Minisztérium könyvtárügyi osztályának vezetője

Az egyesületi élet markánsabbá vált, egyre jellemzőbb az együttgondolkodás, a közös műhelymunka. Az MKE szekcióiban is aktívabban közreműködnek könyvtárosaink. Az Ifjúsági Szekció 1981-ben meghirdetett

pályázatán Zsoldosné Cselényi Gyöngyi könyvtáros országos harmadik díjat nyert pályázatával. Sokan vesznek részt minden évben a vándorgyűléseken. A tagok közül sokan vállaltak a képzés, továbbképzés területén külön feladatokat. A taglétszám is emelkedett, 122 fő lett. A tagok között azonban még mindig viszonylag kevés a középiskolai és általános iskolai könyvtárosok aránya.

1983-ban az egyesület a tagok szakmai továbbképzésére helyezte a legnagyobb hangsúlyt. Az elhangzott előadások a következők voltak:

- Beszámoló az NDK könyvtáraiban szerzett tapasztalatokról
Előadók: Dr. Szabó Mártonné, a Megyei Tanács Művelődési Osztályának főelőadója
Dr. Varga Józsefné, a megyei könyvtár olvasószolgálati osztályvezetője
Futaky László, a megyei könyvtár megbízott igazgatója
- A könyvtári szakfelügyeleti rendszer Magyarországon az irányelvek tükrében
Előadó: Juhász Jenő, a Művelődési Minisztérium könyvtári osztályának vezetője
- A Magyar Írók Szövetségének munkája a tisztújítás után
Előadó: Nagy Gáspár, az Írószövetség titkára
- A hátrányos helyzetű rétegek és olvasók könyvtári ellátásának kérdéseiről
Előadó: Csapó Edit, az OSZK KMK főmunkatársa
- A könyvtárközi kölcsönzés helyzete. Módszerek, lehetőségek
Előadó: Fejes Józsefné, az OSZK osztályvezetője

Ezek az előadások egyúttal szakmai fórumot is jelentettek, ahol lehetőség volt kérdezni és elmondani a tapasztalatokat.

Az **1984.** évi munka fontos célkitűzésének tekintették az egyesület tevékenységének megismertetését a különböző típusú könyvtárakban dolgozó egyesületen kívüli könyvtárosokkal. Ennek érdekében a rendezvényeket összekapcsolták Nyíregyháza különböző könyvtárainak meglátogatásával. Így került sor a Tanárképző Főiskola könyvtára munkájával való ismerkedésre, és az SZMT Központi Könyvtára új épületének megtekintésére. Fontos cél továbbra is a szakmai továbbképzés. A továbbképzés keretében elhangzott előadások a következők voltak:

- A könyvtári állomány alakításának aktuális kérdéseiről
Előadó: Orosz Bertalanné, az egri Megyei Könyvtár igazgatója

- A könyvtár tanácsadó szerepe, az olvasókkal való kapcsolattartás lehetőségei
Előadó: Dr. Bartos Éva, a Budakeszi Nagyközségi Könyvtár igazgatója
- Művészeti és irodalmi életünk aktuális kérdései
Előadó: Rényi András, az ELTE Esztétikai tanszékének tudományos munkatársa
- Olvasói igények a közművelődési könyvtárakban az audiovizuális és zenei szolgáltatások iránt összehasonlítva a nyugat-európai tapasztalatokkal
Előadó: Skaliczky Judit, az OSZK KMK osztályvezetője
- A pedagógiai tájékoztatás eszközei
Előadó: Merkovszky Pál, a BGYTKF könyvtárának vezetője
- Az olvasáskutatás új eredményei
Előadó: Gereben Ferenc, az OSZK KMK főmunkatársa

A taglétszám 1984-ben 144 főre emelkedett, többségük a közművelődési könyvtárhálózatban dolgozik. A tagszervezési feladatok miatt a vezetőség úgy döntött, hogy a rendezvényekre meghívja az egyesületen kívüli könyvtárosokat is. Fontos feladat még az iskolai könyvtárosok összefogásának megszervezése, mert az ő szakmai továbbképzésük ebben az időszakban megoldatlan volt.

A Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár és az SZMT központi könyvtára úgy támogatja az MKE Szabolcs-Szatmár Megyei Területi Szervezetét, hogy átvállalja tőle az előadók tiszteletdíját, valamint útiköltségük összegét.

Az 1986-ban megtartott tisztújító közgyűlés ismét Seregi Istvánt bízta meg az elnöki, és Toldi Gyulánét a titkári feladatok ellátásával.

A taglétszám, a munkavégzés körülményei az akkori gazdasági helyzetből adódóan folyamatosan változtak. A munkaidőalap védelmében hozott intézkedések, a továbbképzés, képzés rendszerének megváltozása, a megye településszerkezetéből adódó sajátosságok arra ösztönözték a vezetőséget, hogy ritkítsák a továbbképzési alkalmakat. A tagság összetétele nagyon vegyes. Sokan dolgoznak egyszemélyes, a megyeszékhelytől távol eső községi könyvtárban, vannak tagok felsőoktatási, középiskolai, orvosi és szakszervezeti közművelődési könyvtárakból is.

A tagság határozott kérése volt, hogy szervezzen az egyesület utakat más megyék közgyűjteményeinek és külföldi könyvtárak meglátogatására.

Rendezvények **1987**-ben:

- Irodalmi és művészeti életünk aktuális kérdései
Előadó: Funk Miklós, a MN Művészeti Alapja irodalmi szakosztályának igazgatója
- „Könyvtári Napok” keretében egésznapos szakmai tanácskozás
- Dr. Németh Péter múzeumigazgató, címzetes főiskolai tanár bemutatta a „Szabolcs-Szatmár megye műemlékei 1-2” c. kötetét

1987 áprilisában az egyesület Krakkóban járt, és meglátogatta a Jagelló Egyetem Könyvtárát. Októberben Sárospatakon a Tiszáninnen Református Egyházkerület nagykönyvtárát és az iskolamúzeumot látogatták meg, majd megtekintették a sátorlajaujhelyi városi könyvtárát.

1988-tól a megyei tanács, ha szerényen is, de anyagilag támogatta az egyesületet.

1988-as rendezvények:

- A magyar könyvtárügy helyzetéről
Előadó: Juhász Jenő, az MM Könyvtári Főosztályának vezetője
- A könyvtári állománnyal való gazdálkodás
Előadó: Kiss Jenő, az FSZEK főigazgatója
- Várható változások a könyvtárellátásban
Előadó: Maróti Istvánné, a KEV Könyvtárellátó Főosztályának vezetője.

A tagság megvitatta a Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete létrehozására irányuló javaslatot.

Az egyesület tapasztalatcsere látogatást tett az új salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtárban, majd kirándult Hollókőre.

A taglétszámban 1988-ra visszaesés mutatkozott, 103 fő, ez az iskolai könyvtárosok kiválásával is magyarázható, a másik ok, hogy a szekciókba tartozó könyvtárosokról nincs pontos nyilvántartás. Ezért fontosnak tartotta volna a szervezet, hogy a tagok regisztrálása a szekcióktól függetlenül a területi szervezetben történjen.

1988-ban a Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár a testületi tagok sorába lépett, és vállalta az éves 3000 Ft átutalását az MKE-nek.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete **1990. május 17-i** küldöttgyűlésén új alapszabályt fogadott el. Ennek alapján lehetőség nyílt arra, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezeten kívül a szakterületi szervezetek munkájába is bekapcsolódhat mindenki, mivel minden tag tetszőleges számú területi és szakterületi szervezetben regisztráltathatja magát. Írásban kellett

nyilatkozni, ki-ki a területi szervezetben kíván-e maradni, vagy más szakterületi szervezethez is csatlakozik-e. Az alábbi szakterületi szervezetekhez nyílt mód igazolni:

- Audiovizuális szekció
- Bibliográfiai szekció
- Gépesítési és osztályozási szekció
- Gyermekkönyvtáros szekció
- Múzeumi könyvtárosok szekciója
- Műszaki könyvtáros szekció
- Olvasás- és olvasószolgálati szekció
- Társadalomtudományi szekció
- Zenei könyvtáros szekció

A tagdíjat mindenki csak egy helyre, egy összegben fizeti be, és az MKE központi nyilvántartása alapján kapják a szervezetek a tagdíjból rájuk eső részt: 60 %-ot az 1. helyen, 30-30 %-ot a 2. helyen regisztrált tagok után. 40 % az MKE központját illeti. Ezek nagyon fontos változások. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezet egy ilyen jellegű változás már régóta sürgetett.

1990. december 12-én tisztújító közgyűlést tartott az egyesület.

Az új vezetőség tagjai:

Elnök: Toldi Gyuláné

Titkár: Magyarai Béláné

Tagok: Kovács Tiborné

Zselinszky Lászlóné

Juhász József

A magyar könyvtárpolitika aktuális kérdéseiről Papp István, a FSZEK főigazgató-helyettese tartott előadást, amelyet élénk vita követett. Az ezekben az években zajló magyar társadalmi változások megjelentek az MKE területi szervezetének életében is. Minden tagot élénken foglalkoztatott a könyvtárak jövője is.

1991-ben az egyesület területi szervezete legfontosabb feladatának a szakmai érdekvédelem erősítését tekintette. Ennek érdekében tanácsadó-közvetítő szolgálatot szervezett. Tagjai speciális könyvtárosi szaktudására és ismereteire alapozva levelet küldött a megyében könyvtárat fenntartó, vagy szervező intézményeknek, vállalatoknak, gazdálkodó egységeknek. Ebben felhívta figyelmüket a könyvtárosok gyűjteményszervezési, állományfeltárási, állományellenőrzési tapasztalataira.

Megpróbálták követni a felszámolásra ítélt gyűjtemények sorsát, hasznosításukban segítséget nyújtani.

A szakmai érdekvédelem erősítése céljából szorosabbra fűzték kapcsolataikat a Népművelők Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezetével, az MKE Hajdú-Bihar Megyei Szervezetével és a Társadalmi Egyesületek Szövetsége tagjaként más közművelődési egyesületekkel.

A taglétszám az újjászerveződött szekciók mellett is nőtt, 115 főt számlált.

Rendezvények:

- Az érdekvédelem aktuális kérdései
Előadó: Vadász János, a KKDSZ országos titkára
- Tájékoztató a TÉKA Könyvértékesítő, Könyvtárellátó és Könyvkiadó Vállalat szolgáltatásairól, a szerződéskötések rendjéről
Előadó: Maróthy Istvánné főosztályvezető
- Társadalmi változások és a könyvtárak
Előadó: Dr. Horváth Tibor

Az egyesület látogatást tett Eperjesre, a Pedagógiai Főiskola Könyvtárát tekintették meg.

A társadalom-politikai változások a könyvtárszakmai területen is érezhetőkké váltak. Az információtechnológiai változások is átformálták a hagyományos könyvtárképet, és könyvtári funkció- és eszközrendszert a társadalomban.

A területi szervezet eltökélt szándéka volt, hogy a szakma fejlődését, fejlesztését megalapozó elméleti ismereteket minél előbb eljuttassa a tagtársakhoz, időnként a fenntartók képviselőihez is. A mindennapi gyakorlati feladatok végzését pedig szaktekintélyeket felvonultató továbbképzésekkel könyvtárította meg.

1994-ben tisztújítás történt a szervezetben. Elnök: Magyarai Béláné, a vezetőségi tagok pedig: Dr. Bihari Albertné, Sipos Ferenc, Dr. Szerafinné Szabolcsi Ágnes, Zselinszky Lászlóné.

Ekkorra már a kulturális szférában is megjelentek a vállalkozói működési formák. Erről a témáról Koncz Gábor, a Magyar Kultúra Alapítvány elnöke és György Juhász Katalin tartott előadást. A könyvtári marketing és menedzsment kérdéseiről dr. Ambrus Zoltán békéscsabai könyvtárigazgató beszélt.

A könyvtárügy nagy országos akciója volt **1995**-ben az „Összefogás a könyvtárakért” programsorozat. Megyei szinten a könyvtárosok is sokoldalú híradással, az írott és elektronikus sajtó segítségével igyekeztek a helyi

társadalom figyelmét a könyvtárakra, az olvasásra irányítani, célul tűzték ki a könyvtárak bemutatását, könyvtárosok, olvasók megszólaltatását.

1996-ban országos konferencián vettek részt és tevékeny részt vállaltak szervezésében a megyei szervezet tagjai, mely a „Hazai összefogás – európai együttműködés” címet kapta és a millecentenáriumi rendezvények sorába illeszkedett.

1997 végén jelent meg a 140. tv. A Kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. Ez jelentette a szakmában a rendszerváltozás kezdetét. A kapcsolódó és követő kormány- és minisztériumi szabályozások késve ugyan, de megjelentek.

Országos szinten elkészült a fejlesztési stratégia, melynek főbb elemei:

- Országos Dokumentumellátó Rendszer kialakítása
- az 56 ODR könyvtár állományának korszerűsítése, technikai, telematikai feltételrendszerének fejlesztése
- a nyilvános könyvtárak fejlesztésének intenzív növelése 3 lépcsőben
- könyvtárosok továbbképzésének korszerűsítése

voltak.

Az egyesület igyekezett a törvénnyel és a telematikai fejlesztésekkel kapcsolatos ismereteket minisztériumi szakemberek segítségével megismertetni a tagsággal. Bariczné Rózsa Mária, a NKÖM Könyvtártani Osztályának főelőadója és Tóth Elek tanácsos volt a vendége témában.

Az egyesület 1994 és 1998 között is minden évben rendezett szakmai tanulmányutakat.

Az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezetében 1998-ban tisztújítás volt. A megválasztott vezetőség tagjai:

Elnök: Magyarai Béláné

Tagok: Sipos Ferenc

Tóthné Dr. Bordé Katalin

Dr. Vraukóné Lukács Ilona

Zselinszky Lászlóné

A ciklus első évében,

1990-ben 125 fő egyéni és 2 területi

2000-ben 133 fő egyéni és 2 területi

2001-ben 146 fő egyéni és 1 területi

2002-ben 109 fő egyéni és 2 területi

tagot számlált az egyesület.

A taglétszám csökkenésének egyik lényeges oka a drasztikus tagdíj-emelkedés. A tagok közül ezalatt az idő alatt 40 fő tevékenykedik az MKE szekcióiban is.

Az MKE **1999**-ben kezdeményezte a közhasznú társasággá történő átalakulást, mely megkövetelte az alapszabály módosítását is. Ez megtörtént, így az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete is, mint származtatott jogi személy jogosult a személyi jövedelemadó felajánlott 1 %-ának fogadására. Ezt az összeget az egyesület a szakmai programjainak lebonyolítására illetve tagjai útiköltség-térítésére fordítja.

Úttörő jellegű kezdeményezése volt a területi szervezetnek a továbbképzések területén a „*Területfejlesztés – Európai Uniós információk – Könyvtári szolgáltatások*” c. témakör megismertetése, melyet Zselinszky Lászlóné karolt fel.

Koreny Ágnes és Csákö Beáta Európai Uniós ismeretekről tartott előadást.

Az MZSMVK és az MKE Olvasószolgálati Szekciója közösen szervezett előadást a minőségbiztosításról.

Az előadások és továbbképzések az akkor éppen legaktuálisabb témákat ölelték fel.

1999-ben alakultak meg az egyesület keretében a szakmai együttműködési körök, a Gyermekkönyvtáros Műhely, a Zenei Könyvtárosok Köre és a Helyismereti Együttműködési Kör.

A legnagyobb létszámmal és intenzitással, gazdag programmal a gyermek-könyvtárosok dolgoznak, dr. Bihari Albertné igazgatóhelyettes vezetésével. A másik két szakmai műhely is szervezett specifikus továbbképzéseket, évente egy-két esetben.

1999-ben a szakmai tanulmányút Nyíregyháza – Gödöllő – Budapest útvonalon volt. Egy napot tölthettek a kollégák a Könyvfesztiválon, majd meglátogatták az FSZEK Központi Zenei Könyvtárát.

2000-ben a szakmai tanulmányút útvonala a következő volt: Nyíregyháza – Veszprém – Mosonmagyaróvár – Bécs – Schönbrunn – Pozsony – Somorja – Dunaszerdahely – Komárom.

2000. december 11-én a Megyeháza dísztermében ünnepelte a megye könyvtáros társadalma a közkönyvtárak 50 éves évfordulóját. Az évforduló keretében egész napos ünnepi ülést szerveztek, ahol megemlékeztünk a megye és Nyíregyháza közkönyvtárainak fél évszázados történetéről. Mintegy 160 fő vett részt az ünnepélyen, 28 nyugdíjas könyvtáros emlékplakettet, 70 kolléga pedig emléklapot vehetett át.

2001-ben 146 fővel és egy testületi taggal az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete az egyik legnépesebb területi szervezet.

„A közkönyvtárak 50 éve” c. konferencia résztvevőinek egy csoportja

„Hivatása könyvtáros” c. pályázat díjátadása a területi szervezet megalakulásának 30. évfordulóján rendezett szakmai tanácskozáson

A tagság köréből 48 fő regisztráltatta magát második helyen különböző szekciókban, 3 fő három helyen, 1 fő 4 helyen is tag.

A különböző szekciókban való részvétel megoszlása:

Bibliográfiai szekció	3 fő
Elektronikus könyvtári szekció	3 fő
Gyermekkönyvtáros szekció	9 fő
Helyismereti szekció	4 fő
Könyvtárostanárok szervezete	6 fő
Közkönyvtári egyesület	2 fő
Műszaki könyvtáros szekció	1 fő
Olvasószolgálati szekció	15 fő
Társadalomtudományi szekció	1 fő
Zenei szekció	4 fő

21 fő nyugdíjas és 1 fő főiskolás tagja is van a szervezetnek. A MZSMVK az egyetlen testületi tag.

Szakmai rendezvények:

A Gyermekkönyvtáros Műhely szervezésében:

- Farsangi bolondságok
- „Itt a farsang, áll a bál...” – manuális foglalkozás

Zenei Könyvtárosok Munkacsoportja szervezésében:

- A CD-ROM-ok és multimédiák könyvtári alkalmazása
Előadó: Tószegi Zsuzsanna, a Neumann János Elektronikus Könyvtár igazgatója
- Zenei ismeretterjesztés eszközei
Előadó: Pogány György, a Zenei Szekció vezetője
- Olvasás Éve – Szakmai nap
Előadók: Zentai Péter László, a magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesületének elnöke
Dr. Bartos Éva, a Könyvtári Intézet osztályvezetője
Pappné Dr. Angyal Ágnes, a Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár munkatársa

A tanácskozás célja az volt, hogy a sok helyen már elkezdődött, elindított kezdeményezésekről átfogó képet kapjanak a könyvtárosok hazai és nemzetközi kitekintéssel egyaránt. Az előadók olyan elméleti információkról, gyakorlati módszerekről, javaslatokról szóltak, melyek hatékonyan segítettek a megye könyvtárosainak a programsorozathoz való kapcsolódásban.

A Gyermekkönyvtáros Műhely rendezésében:

- A környezetvédelmi ismeretek szerepe a gyerekek olvasóvá nevelésében

Előadók: Ignác Lászlóné

Szomolya Ágnes

Dr. Bihari Albertné, az MZSMVK munkatársai

- A természet ajándékai – manuális foglalkozás

- Dalba zárt költészet – versbe zirt zene

Előadó: Ignác Lászlóné

- A magyar gyermeklíra az ezredfordulón, különös tekintettel a határon túli magyar gyermeklírára

Előadó: Dr. Komáromy Sándor, a Miskolci Egyetem tanára

- A gyermekkönyvtári foglalkozások elvi-módszertani kérdéseiről

Előadó: Dr. Bihari Albertné

2001. június 12-én az Európai Unióval kapcsolatos ismeretekről egész napos tanfolyamot szervezett az egyesület, ami a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatásával jött létre.

A tanfolyamon az alábbi előadások hangzottak el:

- Az Európai Unió intézményrendszeréről

Előadó: Dr. Rozgonyi Ibolya főiskolai tanár, kandidátus

- Bevezetés az Európai Unió információs rendszerébe

Előadó: Koreny Ágnes, az EU Magyarországi Delegációja munkatársa

- Európai Unió tájékoztatási segédlet CD bemutatása

Előadó: Szarkáné Csákó Beáta, az Országgyűlési Könyvtár képviselőtájékoztatási osztály munkatársa

Az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete legrangosabb évi rendezvénye az MKE 33. Vándorgyűlésének megszervezése és lebonyolítása.

A vándorgyűlés központi témája volt az *Iskola a könyvtárban – könyvtár az iskolában*. 1976 óta 2001-ben került sor másodízben vándorgyűlés rendezésére Nyíregyházán. A rendezvényen 850 fő vett részt, 38 fő külföldi volt jelen. A kitöltött véleménykérő lapok alapján készült reprezentatív felmérés, illetve összesítés alapján elmondható, hogy úgy a szakmai, mint a kötetlen programok sikeresek voltak, tetszést arattak. Kb. 400 fő vett részt a szervezett kirándulások valamelyikén.

2001-ben még két előadást szerveztek az egyesület keretei között.

Ezek a következők voltak:

- A Könyvtári Intézet feladatrendszeréről, tevékenységéről
Előadó: Dr. Dippold Péter, a Könyvtári Intézet igazgatója
- A Könyvtártudományi Szakkönyvtár szolgáltatásai
Előadó: Rácz Ágnes, a Könyvtártudományi Szakkönyvtár igazgatója

Az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete képviselteti magát a Nyíregyházi Közművelődési Tanácsban. A szervezet javaslatot tett a Nyíregyháza Közművelődéséért c. kitüntetés díjazottjára. A Magyar Kultúra Napján Futaky László nyugalmazott könyvtárigazgató-helyettes vehette át a rangos kitüntetést.

A területi szervezet 2001-en két pályázatot nyert az NKA-tól. Az egyik 100 000 Ft az Európai Uniós információk továbbadásának, a másik 12 fő határon túli magyar könyvtáros számára 20 órás, szintén Európai Uniós információforrások c. modul megtartására.

2002 őszén Kopcsay Ágnes adott tájékoztatást a 2003-2006 közötti időszakra kidolgozott újabb stratégiai tervről.

Ennek főbb elemei:

- Az információhoz való hozzáférés biztosításának növelése az ODR-en és a telematikai fejlesztésen keresztül
- Kistélepülések könyvtári ellátása érdekében a regionális könyvtári ellátás megszervezése hatékony szolgáltatás ellátórendszerek kialakításával
- Kistélepülések ellátására mozgókönyvtári szolgáltatás biztosítása ott, ahol ez a leggazdaságosabb ellátási forma
- Az egyes könyvtártípusok számára szakmai irányelvek kidolgozása
- Az Európai Unióhoz történő csatlakozás érdekében a minőségi szolgáltatások növelése, a könyvtári minőségfejlesztés és minőségbiztosítás meghonosítása
- Könyvtáros képzés tartalmi irányai és a korszerű könyvtári tevékenységek közötti szorosabb kapcsolat létrehozása
- A digitalizálási program, itt a megyei könyvtárak helyismereti gyűjteménye kiemelendően kezelendő.

Megalakult a Schola Téka Iskolai Könyvtárosokért Alapítvány, amelyet testvérszervezetnek tekint az egyesület, és vannak tagok, akik mind a két helyen regisztráltatták magukat.

A 2002. december 9-i tisztújító közgyűlést követően új vezetőség kezdte meg munkáját. A területi szervezet új elnöke Zselinszky Lászlóné lett.

Tagok: - Kürhner Éva a területi szervezet titkára

- Gosztonyi Enikő
- Orosz János
- Vadné Kokovay Zsuzsa
- Mátyás Lászlóné póttag

2003-ban a szervezetnek 107 tagja volt. A tagdíjából befolyt összeg 80 %-a marad a területi szervezetnél, ez a megemelkedett tagdíjak és az adó 1 %-a miatt már jelentősebb éves bevételt produkált. A 107 fős tagságból 76-an dolgoznak közkönyvtárakban, 54 fő városi könyvtárban dolgozik, 22 fő községi könyvtárban. 7 fő dolgozik iskolai könyvtárban, hatan felsőoktatási könyvtárban, heten szakkönyvtárban, 8 fő nyugdíjas. A különböző szakmai szervezetekben, szekciókban 40 fő regisztráltatta magát. Az Olvasószolgálati szekcióban 16, a gyermekkönyvtári szekcióban 9, a zenei szekcióban 4, a könyvtárostanári szekcióban 3, a műszaki szekcióban 2, a közkönyvtári szekcióban 2 és a bibliográfiai szekcióban 1 fő. Sokat aktívan részt vettek a szekciók munkájának tervezésében, szervezésében. Dr. Bihari Albertné a gyermekkönyvtári szekció alelnöke, Gosztonyi Enikő az ellenőrző bizottságnak a tagja, az olvasószolgálati szekcióban vezetőségi tag Fejes Csilla és Zselinszky Lászlóné.

Rendezvények:

- Európai Unió és a könyvtár

Előadó: Tormássy Zsuzsa, a Külügyminisztérium közmunkaprogramjának vezetője, aki a külügyminisztérium közkönyvtári programját ismertette.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2002-ben 3 könyvtár kapott támogatást erre a programra. 2003-ban újabb öt könyvtárat vontak be ebbe a támogatásba.

- Nemzeti Fejlesztési Terv

Előadó: Tóth Tamás, a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Fejlesztési Terv és EU támogatások hivatalának munkatársa

- A helyismereti gyűjteményszervezés, mint a speciális könyvtári szolgáltatások alapja

Előadó: Dr. Bényei Miklós

- Fogyatékosok helyzete, igényei a mai Magyarországon

Előadó: Balogh Zoltán, a START megyei igazgatója, az Országos Fogyatékosügyi Tanács tagja, a Védett Szervezetek Országos Szövetségének elnöke

- Esélyegyenlőség a könyvtári ellátásban

Előadó: Bartos Éva, az MKE elnökségi tagja

2003. május 24-26 között erdélyi szakmai kirándulásra került sor.

2003 szeptemberében a területi szervezet pályázatot hirdetett, „Miatta lettem könyvtáros” címmel. Öt pályázat érkezett be.

2003-ban a területi szervezet pályázatokból 800 000 Ft-ot kapott.

Változás történt a vezetőségben: Gosztonyi Enikő lemondott tisztségéről, helyette a tagság dr. Gál Józsefnét, póttagnak Mátyás Lászlóné helyére Van-csisin Ilonát kooptálta. Március 1-jétől Szilágyi Julianna látja el a gazdasági feladatokat.

2004-ben a területi szervezet vezetőségébe 3 új tag került: dr. Gál Józsefné, Szilágyi Julianna és Vancsisin Ilona. A tagság létszáma 109 fő. A területi szervezetnek már két testületi tagja van, a MZSMVK mellett már a Nyíregyházi Főiskola is testületi tag lett.

Szakmai rendezvények:

2004. január 12-én volt a Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár megalakulásának 85. évfordulója alkalmából rendezett ünnepi ülés a Jósa András Megyei Kórházban. Az egyesület részéről részt vett Vasas Szilvia, a MOKSZ elnöke.

Előadások:

- A Kállay Rudolf Orvosi Szakkönyvtár története
Előadó: Kührner Éva könyvtárvezető, az egyesület titkára
- A könyvtárak közötti szakirodalmi együttműködésről
Előadó: Vadné Kokovay Zsuzsa könyvtárvezető
- Nyíregyháza város könyvtártörténete
Előadó: Kalydy Zsuzsa, a Krúdy Gyula Gimnázium könyvtárosa.

2004. május 27-30. között került sor a prágai tapasztalatcsere útra. 45-en vettek részt a programon.

2004-ben az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete által szervezett szakmai nap témája a Szakképzés – képzés – továbbképzés:

- Az új szakképzési struktúra és a szakképzés nemzeti fejlesztési terve
Előadó: Laczkovich Jánosné, a Nemzeti Szakképzési Intézet Szakképzési és Kutatási Osztályának vezetője
- Könyvtáros képzési és továbbképzési lehetőségek
Előadó: Dr. Bartos Éva, a Könyvtári Intézet oktatási osztályának vezetője
- A Könyvtári Akkreditációs Bizottság munkája, a felsőoktatás reformja és a Debreceni Egyetem továbbképzési kínálata

Előadó: Dr. Bényei Miklós kandidátus, a Debreceni Egyetem oktatója, a Könyvtári Akkreditációs Bizottság tagja, a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár igazgatóhelyettese

- A nyíregyházi informatikus könyvtáros képzés jelene és jövője

Előadó: Tanyiné Kocsis Anikó, a Nyíregyházi Főiskola Matematikai és Informatikai Intézetének docense

2005. április 14-17. között az egyesület a felvidékre utazott, ahol először került sor a szervezet által kezdeményezett nemzetközi könyvtáros konferenciára „Együtt Európában” címmel. A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete közösen rendezte a konferenciát a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesületével. A rendezvényt támogatta a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Szakmai Kollégiuma, a Nemzeti Civil Alapprogram Nemzetközi Civil Kapcsolatok és Európai Integráció Kollégiuma és az EuroClips – Eurokapocs Közalapítvány Kuratóriuma.

A nemzetközi könyvtáros konferencia előadásai:

- A Magyar Könyvtárosok Egyesületének nemzetközi kapcsolatai

Előadó: Haraszi Pálné, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének alelnöke

- A Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete tevékenységéről

Előadó: Dr. Halász Péter, a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnöke, Kassa

- A Kárpátok Eurorégió Szlovákiában

Előadó: Peter Kárpáty, a Kárpátok Eurorégió Egyesület igazgatója, Kassa

- A civil szervezetek jogi szabályozása Szlovákiában

Előadó: Kulcsár Mária, a Fórum Információs Központ vezetője, Kassa

- A Kassai Safarik Egyetemi Könyvtár adatainak rövid áttekintése

Előadó: Samuelis Judit, a Sáfárik Egyetemi Könyvtár munkatársa, Kassa

- A felsőoktatási könyvtár szerepe Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében

Előadó: Tóthné dr. Bordé Katalin, a Nyíregyházi Főiskola Központi Könyvtár és Szakirodalmi Információs Központ csoportvezetője

- Az orvosi könyvtár szerepe Szabolcs-Szatmár-Bereg megye információellátásában

Előadó: Kührner Éva, a Kállay Rudolf Orvostudományi Szakkönyvtár vezetője

- A cigányság kulturális felemelkedésének segítése Nyírmadán

Előadó: Mudri Barnabásné könyvtáros

- A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Gyermekkönyvtáros Műhely
Előadó: Dr. Bihari Albertné, az MZSMVK igazgatóhelyettese, a Műhely vezetője
- A Gyermekkönyv Hete Kassán
Előadó: Dr. Halász Péter, a Kassai Városi Ifjúsági Könyvtár igazgatója
- Az együttműködés további lehetőségei – pályázattal
Előadó: Zselinszky Lászlóné könyvtáros, az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezet elnöke

Összegzés

Az MKE Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Szervezete megalakulásától eltelt közel 33 év rövid történetéből látható, hogy ez a szakmai szervezet nem tért le arról az útról, amelyet megálmodói és létrehozói kijelölték. A legfontosabb célkitűzések szolgáltatásban folyamatosan jelen volt mint továbbképző fórum, a könyvtárügyet alakító, fejlesztését segítő társadalmi szerv, s lehetőségei szerint eleget tett az érdekvédelmi szerepkörből adódó feladatainak. E hagyományok ápolásával kíván a továbbiakban is az egyes könyvtár típusok közötti kapcsolattartást biztosítva, szakmai megújító, közösségépítő erőként működni.

